

Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút

Edícia: Porovnávacie analýzy

16/2021

Kreovanie riadiacich a dozorných orgánov verejnoprávných médií v Európe

Vypracovala: PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD.,
Odbor Parlamentný inštitút

Schválila: Mgr. Natália Švecová,
riaditeľka Odboru Parlamentný inštitút

Bratislava

23. novembra 2021

Anotácia:

Analýza sa zameriava na teoretické východiská, princípy, odporúčania a skúsenosti, pokiaľ ide o kreovanie riadiacich a dozorných orgánov verejnoprávných médií. V praktickej časti prinášame prehľad údajov o týchto orgánoch v 16 vybraných štátoch, vrátane Slovenska. Všímame si právnú formu médií, pozíciu vrcholného riadiaceho orgánu, orgány dozoru, dĺžku ich mandátu, spôsob voľby, prípadne odvolávania.

Kľúčové slová:

kultúra a komunikácia, verejnoprávne médiá, rozhlas, televízia, spravodajská agentúra, riaditeľ, dozorné orgány

Postavenie Odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj Oddelenie Parlamentná knižnica a Oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti Odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Odbor Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Materiál slúži výlučne pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom Odboru Parlamentný inštitút a autorov.

Obsah

Úvod.....	4
Forma verejnoprávnych médií	5
Dozorné orgány verejnoprávnych médií	6
Riadiace orgány verejnoprávnych médií	8
Prehľad údajov k verejným vysielateľom vo vybraných štátoch	11
Záver	24
Použité zdroje	26

Úvod

Ochrana slobody slova a pluralita médií sú jedným z hlavných predpokladov a zároveň významných výdobytkov demokratického systému vlády. Preto je nezávislosť médií často diskutovanou, sledovanou a vyhodnocovanou témou. Je dôležité, aby médiá dokázali dať priestor čo najširšiemu spektru hlasov, aby v nich mali svoje miesto aj menšinové skupiny a ich názory, a boli zároveň prostriedkom výchovy k tolerancii a občianskej angažovanosti.

Kľúčovú rolu v týchto požiadavkách modernej spoločnosti hrajú obzvlášť verejnoprávne médiá (médiá verejnej služby – public service media, PSM), ktoré majú mať na zreteli najlepší záujem celej spoločnosti. Aby mohli tieto médiá demokraticky a efektívne pracovať, potrebujú kvalitný manažment a nezávislé orgány riadenia a dozoru.

V analýze sa zameriavame na teoretické východiská, princípy, odporúčania a skúsenosti pokiaľ ide o kreovanie riadiacich a dozorných orgánov verejnoprávnych médií. V praktickej časti prinášame prehľad údajov o týchto orgánoch predovšetkým u verejnoprávnych vysielateľov v 16 vybraných štátoch, vrátane Slovenska. Všímame si právnu formu médií, pozíciu vrcholného riadiaceho orgánu, dĺžku jeho mandátu, spôsob jeho voľby, prípadne odvolávania. Predstavujeme orgány dozoru, pokiaľ ide o ich počet, počet ich členov, dĺžku ich mandátu, spôsob obsadzovania funkcií v nich, pohľad na prípadný konflikt záujmov a podobne. Vychádzame najmä z originálnej legislatívy, zväčša zo zákonov o konkrétnych vysielateľoch a z ich štatútov. V prípade Českej republiky a Slovenska krátko spomíname aj tlačové agentúry.

Základom našej analýzy sú analýzy a spracované dáta Európskej únie vysielateľov (EBU).¹ Taktiež sa opierame o odpovede na požiadavku č. 3659 (Regulatory framework of public service broadcasting) z februára 2018 zverejnené v internej databáze výmeny informácií Európskeho centra pre parlamentný výskum a dokumentáciu (ECPRD).² Ďalej sme vychádzali z relevantných webových stránok a webových sídiel jednotlivých inštitúcií približujúcich príslušné zákony, dokumenty, štatúty, organizačné štruktúry a ďalšie informácie o fungovaní daných inštitúcií.

¹ European Broadcasting Union. Dostupné na: <https://www.ebu.ch>. [cit. 20.10.2021].

² European Centre for Parliamentary Research and Documentation. Dostupné online v internej databáze po prihlásení: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/public/page/about>. [cit. 20.10.2021].

Náčrt problematiky a všeobecné odporúčania

Forma verejnoprávnych médií³

Verejnoprávne médiá by mali byť organizované vo forme nezávislých inštitúcií s vlastnou právnou subjektivitou, nie ako súčasť štátnej inštitúcie. Ak by vysielanie bolo prevádzkované napríklad ministerstvom kultúry či informácií, bolo by to štátne, nie verejnoprávne vysielanie. V praxi tak majú verejnoprávne médiá formu verejnoprávnych inštitúcií alebo súkromných spoločností vo verejnom vlastníctve. Sú tiež verejne financované bez orientácie na zisk. Potrebné sú záruky, že štátne financovanie nebude rezultovať do štátnej kontroly médií.

Forma organizácie sa dá rozlíšiť aj vzhľadom na situáciu, keď:

- sú verejný rozhlas a verejná televízia dva oddelené subjekty (prípád ČR);
- sú spojené (prípadne aj s internetovou platformou) do jednej inštitúcie ako multimediálny servis (prípád Slovenska); predpokladá sa významný synergický efekt, treba sa však vystríhať novej straty plurality a centralizovanej výroby spravodajstva.

Verejnoprávne médiá môžu mať centralizovaný alebo decentralizovaný charakter, môžu prihlíadať na regionálne rozvrstvenú, multietnickú alebo viacjazyčnú populáciu. Napríklad nemecký verejnoprávny vysielateľ ARD sa skladá z regionálnych vysielateľov na úrovni spolkových krajín. Druhý vysielateľ, ZDF, bol zriadený výlučne pre celoštátnu službu. Častejším prípadom je, keď centralizovaný národný vysielateľ má regionálne vetvy ako súčasť jednej organizácie.

³ Kapitola 1 vychádza najmä z nasledujúcich zdrojov informácií: Michael Wagner, Anne-Catherine Berg: LEGAL FOCUS. GOVERNANCE PRINCIPLES FOR PUBLIC SERVICE MEDIA. EBU, marec 2015. Dostupné online: <https://www.ebu.ch/publications/strategic/open/governance-principles-for-psm> [cit. 20.10.2021].

Michael Wagner, Jenny Weinand: LEGAL CASE STUDY. PSM MANAGEMENT & SUPERVISION. EBU, máj 2018. Dostupné online: https://www.ebu.ch/publications/strategic/members_only/case-study/legal-case-study-psm-management--supervision [cit. 20.10.2021].

Karen Arriaza Ibarra: Management and Organization of Public Service Media Companies. August 2015. Dostupné online:

https://www.researchgate.net/publication/309152717_Management_and_Organization_of_Public_Service_Media_Companies [cit. 20.10.2021].

Decentralizácia v rôznych formách prispieva k zahrnutiu rozmanitých hlasov verejnosti a k pluralite médií, podporuje ich nezávislosť. Verejní vysielatelia sa pokúšajú zabezpečiť pluralitu tiež outsourcingom nezávislých producentov.

Forma inštitúcií predurčuje aj viaceré pravidlá, pokiaľ ide o kreovanie ich vrcholných orgánov.

Dozorné orgány verejnoprávnych médií

Dozorné orgány verejnoprávnych médií zohrávajú kľúčovú úlohu pri zabezpečení ich nezávislosti. Ak nie sú zložené vyváženým a pluralitným spôsobom, len sotva môžu zabrániť tomu, aby politici získali vplyv na ich prácu. Dozorné orgány musia však byť nielen nezávislé od štátu, ale aj od riadiacich orgánov médií. Preto sa od 90. rokov 20. storočia stalo základným princípom úplné oddelenie dozorných a riadiacich funkcií. Potvrdilo ho aj Odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy [CM/Rec\(2012\)1](#)

k spravovaniu verejnoprávnych médií.⁴ Princíp sa spomína aj v bode 54 [Oznámenia Komisie](#) o uplatňovaní pravidiel pomoci na verejnoprávne vysielanie.

Prostriedky na dosahovanie pluralitného zloženia dozorných orgánov

Osobitný význam pri zachovaní princípov plurality, nezávislosti a transparentnosti, ako aj zastúpenia menšín, majú postupy pre vymenúvanie dozorných orgánov. Existuje viacero prostriedkov na zabezpečenie ich pluralitného zloženia.

1) Kvalifikovaná väčšina

V ideálnom prípade môže viesť požiadavka na trojpäťtinovú či dvojtretinovú väčšinu pri voľbe členov orgánov v parlamente k dosiahnutiu konsenzu naprieč politickým spektrom a výberu nezávislých rešpektovaných osobností. V horšom prípade však môže viesť k jednoduchému prerozdeleniu postov na straníckom princípe. Taktika je navyše neúčinná, ak majú vládne strany v parlamente takúto väčšinu (prípád Maďarska⁵). Niekedy sa požiadavka kvalifikovanej väčšiny nahrádza proporčným systémom hlasovania (Belgicko, sčasti Nemecko, Slovinsko).

⁴ Committee of Ministers: Declaration of the Committee of Ministers on Public Service Media Governance. https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805cb4d4. [cit. 20.10.2021].

⁵ Pozri tiež: [Stanovisko prijaté Benátskou komisiou](#) na 103. plenárnom zasadnutí (Benátky 19. – 20. júna 2015)

2) Spolupráca inštitúcií – inštitucionálny pluralizmus

Ide o situáciu, keď v procese vymenovania spolupracuje niekoľko štátnych inštitúcií v závislosti od politického systému. Časť členov tak môže vymenúvať prezident, ďalších parlament, druhá komora parlamentu či vláda. Takýto systém bol z Francúzska exportovaný do viacerých štátov strednej a východnej Európy, neuplatňuje sa však na Slovensku ani v Českej republike. Ochranné opatrenie sa stáva neúčinným, ak vo všetkých týchto inštitúciách dominuje jedna strana (zoskupenie strán).

3) Princíp parity – špeciálne práva pre opozíciu

Je to zriedkavý model, keď rovnaký počet členov dozorných orgánov pochádza z vládnych aj opozičných strán. Nevýhodou je nadmerná politizácia a polarizácia, čo rezultuje do nefunkčnosti orgánov. Takýto model bol zavedený napríklad v Albánsku v roku 2013.⁶ Kandidátov nominovali relevantné skupiny občianskej spoločnosti, ale spomedzi nich vyberal členov parlamentný výbor s rovným zastúpením koalície a opozície.

V praxi národné systémy kombinujú viac spomínaných prvkov, a to aj pod vplyvom politickej kultúry, tradícií a právneho systému.

Ďalšie atribúty posilňujúce nezávislosť dozorných orgánov

Otázkou tradície je napr. aj pohľad na nezlučiteľnosť funkcií – to, či poslanec parlamentu môže byť zároveň aj členom dozorného orgánu. V niektorých krajinách sa to považuje za úplne normálne, predstavitelia štátu však nesmú mať rozhodujúci vplyv. Dôležitá je transparentnosť vymenúvania a kritická verejná mienka, ktorá netoleruje akúkoľvek reprezentáciu usilujúcu sa prevziať kontrolu nad médiami a ktorá dáva najavo verejné rozhorčenie nad takýmito pokusmi. Nápomocné pri odpolitizovaní týchto orgánov je aj to, ak veľkú časť orgánov nominujú rozličné skupiny spoločnosti či politicky neutrálne inštitúcie.

Dozorné orgány by mali zastupovať záujem spoločnosti vo všeobecnosti, nie tých, ktorí nominovali jednotlivých členov. Zasadou preto tiež je, aby boli členovia vymenúvaní na pevne stanované a obnoviteľné funkčné obdobie (spravidla 4 – 6 rokov). Navyše toto členstvo býva časovo rozložené, keď sa obnovuje postupne vždy iba určitá časť orgánu (napr. výmena tretiny členov každé dva roky), čo posilňuje nezávislosť, ale tiež kontinuitu práce. Funkčné obdobie dozorných orgánov býva spravidla odlišné od funkčného obdobia výkonných orgánov tak, aby nedochádzalo k ich prekryvaniu.

Členovia potrebujú právnu ochranu nezávislého výkonu svojej funkcie tak, aby neboli viazaní pokynmi nominujúcich inštitúcií, aby sa z ich strany nemuseli obávať odvolania, ktoré sa umožňuje len za striktné vymedzených okolností (napr. neschopnosť dlhodobo vykonávať mandát).

⁶ Zákon č. 97/2013 o audiovizuálnych médiách. Pozri napr. [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-REF\(2020\)007-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-REF(2020)007-e). [cit. 20.10.2021].

Na druhej strane, dozorné orgány musia rešpektovať sféru kompetencií riadiacich orgánov a redakcií. Nemali by zasahovať do prevádzkových záležitostí ani do tvorby programov, nemali by vyžadovať predbežnú kontrolu programov (ex ante). O tom hovorí aj Odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy [Rec\(96\)10](#) o garanciách nezávislosti verejnoprávneho vysielania z roku 1996.

V tejto súvislosti je relevantný prípad nemeckej ZDF. Nemecký spolkový ústavný súd v [rozsudku](#) z 25. marca 2014 rozhodol, že na posilnenie slobody a plurality médií je potrebné zabezpečiť nezávislosť (vzdialenosť od štátu – „Staatsferne“) a pluralitné zloženie dvoch dozorných orgánov ZDF, Televíznej rady („Fernsehrat“) a Správnej rady („Verwaltungsrat“). Súd predovšetkým požadoval, aby počet zástupcov štátu alebo jemu blízkych osôb (vrátane členov vlády, parlamentu, politicky vymenúvaných či volených funkcionárov a funkcionárov politických strán) nepresiahol jednu tretinu celkového počtu členov v každom z dozorných orgánov. Okrem toho rozhodol, že zákonodarcu musí prijať účinné opatrenia na zabezpečenie pluralizmu v zastúpení príslušných skupín spoločnosti bez vplyvu štátnych inštitúcií. Tiež sa mala posilniť nezávislosť všetkých členov dozorných orgánov pri výkone ich funkcií tým, že nebudú viazaní pokynmi a bude ich možné odvolať len z obzvlášť závažných dôvodov.

Riadiace orgány verejnoprávnych médií

Riadiacim orgánom médií môže byť monokratický orgán (generálny riaditeľ, výkonný riaditeľ, prezident...) alebo kolektívny orgán (predstavenstvo, správna rada) na čele s predsedom povereným niektorými kompetenciami.

Spôsob nominácie a výberu riadiaceho orgánu

Pri vymenovaní riadiaceho orgánu by mali hrať hlavnú rolu dozorné orgány. Tento tzv. decentralizovaný model prijala veľká časť európskych štátov, výnimkou sú Slovensko, Španielsko či Rumunsko, ktorému sa vyčítalo, že rada TVR kombinuje riadiace aj dozorné funkcie. Od roku 2012 prešli, naopak, iné štáty, vrátane Francúzska a Grécka, od systému vymenúvania prezidentom či vládou k vymenúvaniu nezávislým dozorným orgánom. Výhodou je, že sa neviaže na politické rozhodnutia; rozhodnutia dozorných orgánov sú menej spolitizované a viac naviazané na kvalifikačné predpoklady kandidáta. Generálny riaditeľ by mal mať následne možnosť vyberať si kandidátov do riadiaceho tímu.

Nominačné a menovacie postupy musia byť transparentné, prístupné verejnosti a musia vychádzať z objektívnych kritérií. Výzvy na predkladanie návrhov kandidátov sa majú zverejňovať v masovokomunikačných prostriedkoch a na webovom sídle. Politická nominácia môže mať pre inštitúciu zhubné dôsledky, keďže riaditeľ musí disponovať osobitými zručnosťami. Kvôli hľadaniu konsenzu sa od dozorného orgánu zväčša požaduje voľba kvalifikovanou väčšinou hlasov, avšak treba na druhej strane predchádzať riziku zablokovania procesu. Pri kombinácii prísnych kvalifikačných požiadaviek a hlbkej politickej polarizácii môže ostať miesto riaditeľa dlhodobo neobsadené.

V prípade kolektívnych riadiacich orgánov sa dôraznejšie vyžaduje vyvážené zastúpenie žien a mužov, ktorí by mali mať rovnaký prístup k riadiacim pozíciám. To sa už odzrkadlilo aj v explicitných formuláciách v legislatíve viacerých štátoch (napr. Rakúsko). Vychádza sa pritom o. i. z Odporúčania Výboru ministrov Rady Európy [CM /Rec \(2013\)1](#) pre rodovú rovnosť a médiá (najmä usmernenie 4).

Niekedy na procese vymenovania kolektívnych orgánov spolupracuje viac inštitúcií – napr. dozorný orgán inštitúcie (interný) a národný regulačný orgán (externý) – príklad Francúzskej televízie.

Kompetencie riadiaceho orgánu

Dôležité je jasne vymedziť kompetencie a úlohy riadiaceho orgánu, ktorý má byť ako jediný zodpovedný za prevádzku inštitúcie. Má niest taktiež konečnú redakčnú zodpovednosť, prípadne má právo delegovať ju na vedúcich redaktorov. Je dôležité, aby samotné vedenie bolo pripravené brániť redakčnú nezávislosť pred akýmkoľvek pokusmi o zasahovanie.

Právny rámec a interné pravidlá musia zabrániť tomu, aby bolo vedenie vystavené riziku akéhokoľvek politického alebo iného zasahovania. Musí byť jasné, že členovia vedenia vykonávajú funkcie striktné v záujme organizácie a v súlade s jej právomocami a nedostávajú pokyny od žiadnej externej osoby či orgánu (od dozorného orgánu iba v rámci jeho jasne vymedzenej pôsobnosti). Tiež je potrebné zabrániť konfliktu záujmov, vrátane stanovenia

jasných pravidiel nezlučiteľnosti a obmedzení, pokiaľ ide o ďalšie funkcie, výhody, či potenciálne záujmy.

Funkčné obdobie a možnosť jeho predčasného skončenia

Funkčné obdobie generálneho riaditeľa a / alebo správnej rady by malo byť stanovené zákonom, malo by mať primerané trvanie (napríklad 4 – 6 rokov) s možnosťou opätovného vymenovania. Výkon funkcie riaditeľa sa prirodzene končí uplynutím volebného obdobia, vzdaním sa funkcie alebo smrťou. Zväčša je možné odvolať riaditeľa, avšak iba za striktné vymedzených zákonných podmienok (strata bezúhonnosti, pozbavenie spôsobilosti na právne úkony, nezlučiteľnosť s inou funkciou, opakovaná nedôvera dozorného orgánu, zjavné neplnenie si svojich povinností). Zväčša sa na odvolanie vyžaduje kvalifikovaná väčšina.

Spôsob kreovania orgánov médií v praxi

Prehľad údajov k verejným vysielateľom vo vybraných štátoch

Česko: ČT	
Právna forma: právnická osoba verejného práva, hospodáriaca s vlastným majetkom	
Manažment	
pozícia	generálny riaditeľ
trvanie mandátu	6 rokov
kto volí (vyberá)	Rada ČT volí 2/3 väčšinou, z kandidátov spĺňajúcich predpoklady na základe výsledkov výberového konania
kto odvoláva	Rada ČT 2/3 väčšinou za prísnych podmienok
Dozorné orgány	
názov	Rada ČT
počet členov	15 členov
trvanie mandátu	6 rokov každé 2 roky sa volí 1/3 môžu byť opätovne zvolení
kreačný orgán	volí a odvoláva ich Poslanecká snemovňa, a to tak, aby v Rade boli zastúpené významné regionálne, politické, sociálne a kultúrne názorové prúdy
nezlučiteľnosť funkcie s postom	prezidenta republiky, poslanca a senátora, člena vlády, sudcu, prokurátora, člena NKÚ, člena bankovej rady ČNB, s akoukoľvek funkciou vo verejnej správe, s funkciou člena Rady pre rozhlasové a televízne vysielanie, člena Rady Českého rozhlasu, ČTK atď. Člen Rady nesmie vykonávať funkciu v politických stranách a hnutiach, spoločenských organizáciách a združeniach, občianskych iniciatívach a pod., nesmie v ich mene vystupovať alebo pôsobiť v ich prospech; ďalej nesmie byť členom spoločností, ktoré pôsobia v oblasti hromadných oznamovacích prostriedkov, ani zastupovať obchodné záujmy, ktoré by mohli byť v rozpore s výkonom funkcie
legislatíva	zákon ČNR č. 483/1991 Sb. o České televizi Co je Rada ČT

Český rozhlas	zákon ČNR č. 484/1991 Sb. o Českém rozhlase model je podobný, popri 9-člennej Rade ČRo existuje ešte Dozorná komisia ako poradný orgán Rady (na kontrolu hospodárenia)
Česká tisková kancelária	zákon ČNR č. 517/1992 Sb. o České tiskové kanceláři Dozorným orgánom ČTK je Rada ČTK. Má 7 členov volených v Poslaneckej snemovni na 5 rokov, maximálne na dve po sebe nasledujúce volebné obdobia. Rada vymenúva generálneho riaditeľa ČTK na 6 rokov (a odvoláva ho, potrebných je až 5 hlasov).

Estónsko: Rahvusringhääling (Verejnoprávne vysielanie, VV)	
Právna forma: inštitúcia verejného práva (právny nástupca Eesti Televisioon a Eesti Raadio)	
Manažment	
pozícia	Správna rada VV (kolektívny orgán manažmentu) predseda a 4 členovia * Aspoň polovica členov musí mať bydlisko v Estónsku, štátoch EHS alebo Švajčiarsku
trvanie mandátu	5 rokov
kto volí (vyberá)	Rada pre VV; predsedu 2/3 väčšinou, členov na jeho návrh
kto odvoláva	Rada pre VV odvoláva predsedu 2/3 väčšinou (pri odsúdení, závažných chybách v hospodárení, dlhodobej PN, porušení daného zákona)
Dozorné orgány	
1. názov	Rada pre VV
počet členov	Variuje * hmotná zodpovednosť za škody, ktoré spôsobia
trvanie mandátu	prekrýva sa s mandátom parlamentu (Riigikogu)
kreačný orgán	Parlament volí na návrh kultúrneho výboru - 1 zástupcu z každej frakcie parlamentu - 4 odborníkov v oblasti VV (členstvo sa končí o. i. odvolaním v parlamente či automaticky skončením členstva vo frakcii)
2. názov	Verejný poradný výbor (kontrola)
počet členov	9 – 15
trvanie mandátu	5 rokov
kreačný orgán	Rozhoduje Rada pre VV na návrh Správnej rady
legislatíva	Estonian Public Broadcasting Act

Fínsko: YLE	
Právna forma: s.r.o. vlastnená štátom	
Manažment	
pozícia	generálny riaditeľ v role manažujúceho riaditeľa
trvanie mandátu	zákon nedefinuje, určuje Rada riaditeľov
kto volí (vyberá)	Rada riaditeľov
kto odvoláva	Rada riaditeľov
Dozorné orgány	
1. názov	Správna rada (Administrative Council)
počet členov	21
trvanie mandátu	zosúladené s volebným obdobím parlamentu (do zvolenia novej rady na prvom zasadnutí novozvoleného parlamentu)
kreačný orgán	parlament (voľby sa tradične uskutočňujú na základe konsenzu, ktorý odráža silné zastúpenie politických strán v parlamente); majú to byť odborníci z oblasti vedy, umenia, vzdelávania, obchodu a ekonomiky, ako aj zástupcovia rôznych sociálnych a jazykových skupín
2. názov	Rada riaditeľov (Board of Directors)
počet členov	5 – 8
trvanie mandátu	1 rok (hoci zákon to nedefinuje)
kreačný orgán	Správna rada
nezlučiteľnosť funkcie s postom	člena Správnej rady alebo vrcholového vedenia spoločnosti
legislatíva	Zákon o fínskej vysielacej spoločnosti (Act on Yleisradio Oy)

Francúzsko: France Télévisions	
Právna forma: akciová spoločnosť vlastnená štátom	
Manažment	
pozícia	Prezident generálny riaditeľ (PDG)
trvanie mandátu	5 rokov
kto volí (vyberá)	Rada audiovizie (Conseil Supérieur de l'Audiovisuel, CSA), externý regulačný orgán
Dozorné orgány	
názov	Správna rada (Administrative Council)
počet členov	14 (15 s prezidentom)
trvanie mandátu	5 rokov (obnoviteľné)
kreačný orgán	- 2 volení parlamentom (kultúrnymi výbormi Národného zhromaždenia a Senátu)

	<ul style="list-style-type: none"> - 5 vymenovaných vládou (minister kultúry a komunikácií) - 5 nezávislých osobností volených v CSA na základe ich schopností, vrátane 1 zástupcu spotrebiteľskej organizácie - 2 zamestnanci
legislatíva	https://www.csa.fr/Reguler/Espace-juridique/Les-textes-de-references/Lois

Litva: LRT	
Právna forma: verejnoprávna inštitúcia	
Manažment	
pozícia	Generálny riaditeľ
trvanie mandátu	5 rokov
kto volí (vyberá)	Rada LRT po verejnej súťaži
Dozorné orgány	
názov	Rada LRT
počet členov	12 osobnosti spoločnosti, vedy a kultúry
trvanie mandátu	6 rokov
kreačný orgán	<ul style="list-style-type: none"> - 4 prezident Litovskej republiky - 4 parlament (2 z kandidátov <u>opozičných</u> strán) - po 1 každá z týchto organizácií: Rada pre výskum, Rada pre vzdelávanie, Litovské združenie umelcov a Litovská biskupská konferencia
legislatíva	Zákon o národnom rozhlase a televízii Litovskej republiky

Nemecko – ZDF	
Právna forma: verejnoprávna inštitúcia založená spolkovými krajinami	
Manažment	
pozícia	Správca (Intendant)
trvanie mandátu	5 rokov
kto volí (vyberá)	Televízna rada (Fernsehsrat) 3/5 väčšinou
Dozorné orgány	
1. názov	Správna rada (Verwaltungsrat)
počet členov	12
trvanie mandátu	5 rokov
kreačný orgán	<ul style="list-style-type: none"> - 4 reprezentanti krajín odsúhlasení 16 ministrami (konsenzom) - 8 zvolených 3/5 väčšinou vo Vysielacej rade

2. názov	Televízna rada (Fernsehsrat)
počet členov	60
trvanie mandátu	4 roky
kreačný orgán	<p>20 reprezentantov štátu:</p> <p>* V rozsudku z 25. marca 2015 nemecký ústavný súd rozhodol, že počet zástupcov štátu alebo osôb blízkych štátu nesmie prekročiť 1/3 celkového počtu členov.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 16 zástupcov krajinských vlád (1 za každú) - 2 zástupcovia federálnej vlády - 1 zástupca správneho obvodu a 1 zástupca nemeckého okresného združenia alebo združenia miest a obcí <p>40 zástupcov sociálne významných skupín (napr.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 zástupcovia katolíckej a protestantskej cirkvi - 1 zástupca židovskej komunity - zástupcovia najdôležitejších odborových zväzov a združení zamestnávateľov (vrátane vydavateľov tlače a novinárov) - zástupcovia charitatívnych inštitúcií (vrátane Červeného kríža) - 1 zástupca nemeckého olympijského zväzu pre šport - zástupcovia združení na ochranu životného prostredia - 16 reprezentantov z rôznych oblastí (napr. ochrana spotrebiteľa, digitálne technológie, internet, veda a výskum, migrácia, moslimovia, LGBTI)
legislatíva	<p>ZDF Staatsvertrag</p> <p>https://www.zdf.de/zdfunternehmen/zdf-rechtsgrundlagen-und-vorschriften-100.html</p>

Nórsko: NRK	
Právna forma: s.r.o. so všetkými podielmi vlastnenými štátom	
Manažment	
pozícia	Generálny riaditeľ ako výkonný riaditeľ a šéfredaktor
trvanie mandátu	6 rokov s možnosťou voľby na ďalších 6 rokov
kto volí (vyberá)	Rada (Board)
Dozorné orgány	
1. názov	Rada (má rozhodovacie právomoci)
počet členov	9
trvanie mandátu	2 roky
kreačný orgán	<ul style="list-style-type: none"> - 6 Valné zhromaždenie zvolané ministrom kultúry (vrátane predsedu a podpredsedu). <p>* Členov vyberajú na základe analýzy toho, aký druh spôsobilosti je potrebný na zabezpečenie čo najlepšieho rozvoja</p>

	spoločnosti. Táto analýza je čiastočne založená na vyjadrení doterajších členov rady, generálneho riaditeľa NRK a tajomníka rady. Ministerstvo formuluje požadované kvalifikačné požiadavky. Relevantná obchodná skúsenosť je najdôležitejším faktorom, ktorý prevyšuje politické alebo kultúrne zastúpenie. Berie sa však do úvahy aj pohlavie a geografické pozadie.
	- 3 vyberajú zamestnanci
2. názov	Vysielacia rada (<u>Kringkastingrådet</u>) (vyjadruje sa najmä k programom)
počet členov	14
trvanie mandátu	4 roky (opätovné vymenovanie iba na 1 funkčné obdobie)
kreačný orgán	- 10 parlament (Stortinget), na základe nominácií politických strán, avšak rada nie je politickým orgánom - 4 kráľ (v praxi vláda); vrátane predsedu a podpredsedu
legislatíva	revízia modelu v roku 2017 aj 2019 Zákon o službách rozhlasového a televízneho vysielania (zákon o vysielaní) https://www.nrk.no/informasjon/slik-er-nrk-organisert-1.6511619

Poľsko: TVP	
Právna forma: akciová spoločnosť vlastnená štátom	
Manažment	
pozícia	Prezident / predseda Dozornej rady
trvanie mandátu	zákonom neurčený (zrušil sa predošlý 4-ročný mandát daný zákonom z roku 1992)
kto volí (vyberá)	Rada verejnoprávných médií (externý dozorný orgán pre všetky VP médiá, odlišná od externého audiovizuálneho regulačného orgánu KRRiT) * Poľský ústavný súd sa v rozhodnutí z 13. 12. 2016 vyslovil, že odstránenie právomoci KRRiT, ktorý mal rozhodujúci vplyv na vymenovanie (a odvolanie) členov riadiacich a dozorných orgánov vrátane prezidenta TVP, bol protiústavný.
Dozorné orgány	
1. názov	Dozorná rada TVP
počet členov	3
trvanie mandátu	zákonom neurčený (zrušil sa predošlý 3-ročný mandát)
kreačný orgán	Rada verejnoprávných médií
2. názov	Rada verejnoprávných médií (Radzie Mediów Narodowych) ustanovená zákonom z roku 2016
počet členov	5

trvanie mandátu	6 rokov
kreačný orgán	- 2 prezident, spomedzi kandidátov nominovaných najväčšími <u>opozičnými</u> skupinami v parlamente - 3 Sejm, jednoduchou väčšinou
legislatíva	https://www.prawo.pl/akty/dz-u-2021-692-t-j,18319797.html https://www.gov.pl/web/krrit

Rakúsko: ORF	
Právna forma: verejnoprávna nadácia	
Manažment	
pozícia	Generálny riaditeľ
trvanie mandátu	5 rokov
kto volí (vyberá)	Nadačná rada (Stiftungsrat) verejnou voľbou jednoduchou väčšinou
kto odvoláva	Nadačná rada 2/3 väčšinou hlasov
Dozorné orgány	
1. názov	Nadačná rada (Stiftungsrat)
počet členov	35
trvanie mandátu	4 roky
kreačný orgán	- 6 vymenovaných federálnym parlamentom na základe nominácií politických strán, - 9 federálnou vládou, - 9 spolkovými vládami, - 6 Radou publika, - 5 centrálnou radou zamestnancov
nezlučiteľnosť funkcie s postom	poslanca parlamentu a EP, člena vlády, štátneho tajomníka, funkcionára strany, zamestnanca ORF, kancelárie ombudsmana či kontrolného úradu atď.
2. názov	Rada publika (Publikumsrat)
počet členov	Okolo 30, variuje
trvanie mandátu	4 roky
kreačný orgán	- 4 vymenúvajú sociálni partneri - 1 komora liberálnych profesií (napr. Notárska komora) - 1 rímskokatolícka cirkev - 1 luteránska cirkev - po 1 vzdelávacie inštitúcie politických strán - 1 Akadémia vied - 17 spolkový kancelár na základe nominácií zastupiteľských organizácií v rôznych oblastiach (univerzity, vzdelávanie, umenie, šport, mládež, starší ľudia, zdravotne postihnutí,

	rodiny, etnické skupiny, cestovný ruch, motoristi, spotrebitelia, ekológovia)
nezlučiteľnosť funkcie	podobne ako u Správnej rady
legislatíva	Bundesgesetz über den Österreichischen Rundfunk (ORF-Gesetz, ORF-G) ; §§ 19 – 30 * Časť 5a (§§ 30a – 30p) hovorí o rodovej vyváženosti a rovnosti príležitostí

Slovensko: RTVS	
Právna forma: verejnoprávna inštitúcia	
Manažment	
pozícia	Generálny riaditeľ
trvanie mandátu	5 rokov najviac na dve funkčné obdobia po sebe
kto volí (vyberá)	volí parlament nadpolovičnou väčšinou prítomných, na návrh príslušného výboru NR SR na základe verejného vypočutia kandidátov
kto odvoláva	parlament nadpolovičnou väčšinou prítomných po splnení zákonných podmienok
Dozorné orgány	
názov	Rada RTVS
počet členov	9 - odborníci v oblasti: tv vysielania (3), rozhl. vysielania (3), ekonómie (2), práva (1)
trvanie mandátu	6 rokov, obmena 1/3 po 2 rokoch najviac na dve funkčné obdobia po sebe
kreačný orgán	volí parlament nadpolovičnou väčšinou prítomných na návrh príslušného výboru NR SR rada si zvolí svojho predsedu a podpredsedu
nezlučiteľnosť funkcie s postom	prezidenta, poslanca, člena vlády, štátneho tajomníka, iných vedúcich funkcionárov, člena Rady pre vysielanie a retransmisiu, rady Audiovizuálneho fondu, orgánov štátnej správy a územnej samosprávy, prokurátora, sudcu; s pracovnoprávnym či iným právnym vzťahom s RTVS, stránickou funkciou; nesmie byť vysielateľom programovej služby, prevádzkovateľom retransmisie, vydavateľom periodickej tlače atď.
legislatíva	zákon č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov ; najmä §§ 7 – 18
Tlačová agentúra SR	zákon č. 385/2008 Z. z. o Tlačovej agentúre Slovenskej republiky a o zmene niektorých zákonov

	Správna rada TASR má 5 členov, 4 volí NR SR na návrh príslušného výboru, 1 zamestnanci, a to na 5 rokov, najviac na 2 po sebe nasledujúce funkčné obdobia. Správna rada volí nadpolovičnou väčšinou všetkých hlasov generálneho riaditeľa, na 5 rokov (najviac na 2 po sebe nasledujúce funkčné obdobia), prípadne ho odvoláva
--	--

Slovensko: RTV Slovenija	
Právna forma: verejnoprávna inštitúcia	
Manažment	
pozícia	Generálny riaditeľ
trvanie mandátu	4
kto nominuje / volí	Programová rada
Dozorné orgány	
1. názov	Dozorná rada
počet členov	11
trvanie mandátu	4 roky (súbežne s Programovou radou)
kreačný orgán	<ul style="list-style-type: none"> - 5 Národné zhromaždenie podľa pomerného princípu - 4 vláda - 2 volia zamestnanci
2. názov	Programová rada
počet členov	29
trvanie mandátu	4 roky polovica sa obmieňa vždy po 2 rokoch
kreačný orgán	<ul style="list-style-type: none"> - 16 Národné zhromaždenie na návrh divákov a poslucháčov, univerzít, fakúlt, zväzov v oblasti umenia, kultúry, vedy, žurnalistiky, organizácie občianskej spoločnosti (kvalifikácia na základe verejnej výzvy) preferuje sa regionálna rôznorodosť - 5 Národné zhromaždenie na návrh politických strán podľa pomerného princípu - 2 prezident na návrh registrovaných náboženských spoločenstiev - 3 volia zamestnanci - 1 navrhuje maďarské národné spoločenstvo - talianske národné spoločenstvo - Slovenská akadémia vied a umení
legislatíva	Zákon o RTVS (Radiotelevízia Slovenska)

Spojené kráľovstvo: BBC	
Právna forma: verejná korporácia riadiaca sa Kráľovskou chartou	
Manažment	
pozícia	Generálny riaditeľ (DG)
trvanie mandátu	Permanentná zamestnanecká zmluva
kto nominuje / volí	Rada na návrh nominačného výboru (skladá sa z väčšiny neexekutívnych členov + predsedu rady + DG)
Dozorné orgány	
názov	Rada (unitárny orgán s výkonnými aj dozornými funkciami)
počet členov	14 (10 neexekutívnych, 4 výkonní)
trvanie mandátu	<ul style="list-style-type: none"> - Neexekutívni členovia: 4 roky; funkčné obdobie možno za mimoriadnych okolností predĺžiť až na ďalší 1 rok - Výkonní členovia: funkčné obdobie určuje termín vymenovania
kreačný orgán	<p>10 neexekutívnych členov:</p> <ul style="list-style-type: none"> - minister vymenúva 4 „národných členov“ (zastupujúcich Anglicko, Škótsko, Wales, Severné Írsko po súhlase ich príslušných ministrov / výborov) po otvorenom výberovom konaní, ktoré riadi výberová komisia, pri konzultácii s BBC a národnými ministrami - Rada vymenúva zostávajúcich neexekutívnych členov na návrh nominačného výboru <p>4 výkonní členovia: Rada ich vymenúva na návrh nominačného výboru</p>
legislatíva	Posledná revízia systému riadenia v roku 2016 Kráľovská charta (Cm 9365, december 2016) účinná od 3. apríla 2017 je právnym základom BBC; spolu s chartou bola uzavretá dohoda (Cm 9366, december 2016) s ministrom digitalizácie, kultúry, médií a športu

Španielsko: RTVE	
Právna forma: akciová spoločnosť / s.r.o. vlastnená štátnou spoločnosťou	
Manažment	
pozícia	Prezident
trvanie mandátu	6

kto nominuje / volí	voľba dolnou komorou španielskeho parlamentu 2/3 väčšinou spomedzi 10 členov Správnej rady nominuje Správna rada
Dozorné orgány	
názov	Správna rada
počet členov	10
trvanie mandátu	6 rokov môže sa raz obnoviť (po prijatí novely zákona v roku 2017), predtým sa nemohlo časovo rozložená voľba – 5 členov každé 3 roky
kreačný orgán	volení parlamentom: - 6 volí dolná komora španielskeho parlamentu 2/3 väčšinou po verejnej súťaži - 4 volí horná komorou 2/3 väčšinou po verejnej súťaži ak člen rezignuje alebo je odvolaný, voľné miesta obsadí príslušná komora na návrh parlamentných skupín; rada odzrkadľuje zásadu rodovej rovnováhy
legislatíva	zákon 17/2006 z 5. júna o štátnom rozhlase a televízii (novelizovaný zákonom 5/2017)

Švajčiarsko: SRG	
Právna forma: združenie súkromného práva so 4 regionálnymi spoločnosťami	
Manažment	
pozícia	Generálny riaditeľ
trvanie mandátu	nestanovený
kto volí (vyberá)	vymenúva Správna rada (Conseil d'administration) schvaľuje Zhromaždenie delegátov (Assemblée des délégués)
Dozorné orgány	
1. názov	Správa rada (Verwaltungsrat, Board of Directors)
počet členov	9
trvanie mandátu	4 roky
kreačný orgán	- 3 Zhromaždenie delegátov - 2 Federálna rada (vláda) - 4 predsedovia regionálnych spoločností sú členovia ex off
2. názov	Zhromaždenie delegátov (Delegiertenversammlung)
počet členov	41
orgán, ktorý nominuje a volí	- 36 regionálne spoločnosti v 4 jazykových oblastiach (vrátane 4 predsedov regionálnych spoločností) - 5 ďalších členov Správnej rady ex off (volených)
legislatíva	Federálny zákon o rozhlase a televízii Štatút SRG

Švédsko: SVT	
Právna forma: akciová spoločnosť vlastnená Správnou nadáciou	
Manažment	
pozícia	Výkonný riaditeľ (CEO)
trvanie mandátu	nestanovený
kto volí (vyberá)	Rada SVT
Dozorné orgány	
1. názov	Rada SVT (Styrelse)
počet členov	11 (+ 2 zástupcovia)
trvanie mandátu	<ul style="list-style-type: none"> - 9 členov: 1 rok (do budúročného valného zhromaždenia Rady správnej nadácie) - zástupcovia zamestnancov: závisí od odborov
kreačný orgán	<ul style="list-style-type: none"> - 9 Rada správnej nadácie (po novele zákona o obchodných spoločnostiach riaditeľ už nie je členom predstavenstva ex offo, ale existuje nepísané pravidlo, že riaditeľa za člena predstavenstva vymenúva každoročné valné zhromaždenie) - 2 zamestnanci (+ 2 zástupcovia) zamestnanecké odbory
2. názov	Rada správnej nadácie
počet členov	13 (vrátane predsedu)
trvanie mandátu	predseda 4 roky členovia 8 rokov (časovo rozložené podľa parlam. volieb)
kreačný orgán	vláda vymenúva členov na základe nominácie politickými stranami v parlamente; vláda priamo vymenúva predsedu * legislatívny zámer stanoviť nezlučiteľnosť členstva v rade s postom poslanca parlamentu
legislatíva	riadi sa ustanoveniami zákona o rozhlase, Charty SVT so štátom aj internými pokynmi; Charta zaručuje nezávislosť SVT od všetkých politických, obchodných alebo iných záujmových skupín (About SVT – SVT Om oss)

Taliansko: RAI	
Právna forma: akciová spoločnosť kompletne vlastnená verejnými akcionármi	
Manažment	
pozícia	Výkonný riaditeľ (CEO; Amministratore delegato)
trvanie mandátu	Max. 3 roky, nesmie presiahnuť mandát Dozornej rady

kto nominuje / volí	navrhne vláda (akcionár RAI = minister hospodárstva a financií) vymenúva Dozorná rada; možnosť zamietnuť návrh akcionára sa explicitne neuvádza
Dozorné orgány	
názov	Správna rada (Consiglio di amministrazione)
počet členov	7 (vrátane riaditeľa a predsedu)
trvanie mandátu	3 roky
kreačný orgán	<ul style="list-style-type: none"> - 2 poslanecká snemovňa - 2 senát * volebný postup založený na verejných kandidatúrach by mal viesť k voľbe 2 členov podporovaných väčšinovými stranami a 2 <u>opozítnymi</u> stranami; predsedu vymenúva Rada spomedzi týchto 4 členov, potrebný je súhlas 2/3 väčšiny parlamentnej komisie (jej polovicu tvoria poslanci, polovicu senátori) - 2 vláda (Rada ministrov na návrh ministra hospodárstva a financií) - 1 zamestnanci <p>uprednostňuje sa prítomnosť oboch pohlaví a primeraná rovnováha medzi zložkami, ktoré sa vyznačujú vysokou profesionalitou a preukázanými skúsenosťami v právnej, finančnej, priemyselnej a kultúrnej oblasti</p>
nezlučiteľnosť funkcie s postom	ministra, námestníka ministra alebo štátneho podtajomníka; zakazujú sa zväzky s konkurenčnými spoločnosťami, nesmie byť v konflikte záujmov
legislatíva	Legislatívna vyhláška z 31. júla 2005, č. 177 (Konsolidovaný text audiovizuálnych a rozhlasových mediálnych služieb) https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2016/01/15/16G00007/sg

Pozn.: Keďže veľkú časť legislatívy je možné dohľadať len v národných jazykoch (najmä pokiaľ ide o aktualizované verzie), nebolo možné dosledovať všetky prípadné nedávne zmeny a doplnenia zákonov.

Záver

V analýze sme priniesli teoretický náhľad na problematiku kreovania orgánov riadenia a dozoru verejnoprávnych médií. V praktickej časti sme priblížili konkrétne údaje k danej téme o vybraných verejnoprávnych vysielateľoch v **16 štátoch Európy**: Česká republika, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Litva, Nemecko, Nórsko, Poľsko, Rakúsko, Slovensko, Slovinsko, Spojené kráľovstvo, Španielsko, Švajčiarsko, Švédsko, Taliansko.

Presná polovica sledovaných inštitúcií má **právnú formu** súkromnej spoločnosti (zväčša vo vlastníctve štátu, prípadne nadácie – Švédska SVT). Druhá polovica organizácií (Česká televízia, Verejnoprávne vysielanie v Estónsku, LRT v Litve, ZDF v Nemecku, ORF v Rakúsku, RTVS na Slovensku, RTV Slovinsko a BBC v Spojenom kráľovstve) sú verejnými (verejnoprávnymi) inštitúciami. Od právnej formy sa odvíjajú aj ďalšie atribúty inštitúcií.

V prevažnej väčšine inštitúcií je na čele monokratický **riadiaci orgán** (generálny riaditeľ, výkonný riaditeľ). Naopak, v Estónsku či Poľsku ide o kolektívny orgán – Radu na čele s predsedom. Väčšinu riaditeľov volia (vyberajú) členovia niektorého dozorného orgánu, iba v prípade Slovenska a Španielska ide o voľbu v parlamente. V Španielsku však kandidáta na predsedu nominuje Správna rada spomedzi svojich členov a na jeho voľbu aj odvolanie je potrebná 2/3 väčšina poslancov dolnej komory. Na Slovensku stačí v oboch prípadoch jednoduchá väčšina prítomných.

Sedem sledovaných inštitúcií má jeden **orgán dozoru** (inštitúcie v Českej republike, Francúzsku, Litve, Slovensku, Spojenom kráľovstve, Španielsku, Taliansku) – zväčša ide o Radu (Board) alebo Správnu radu (Administrative Council). Deväť sledovaných inštitúcií má dva orgány dozoru – buď kombináciu dvoch spomínaných predchádzajúcich rád, alebo je druhou Televízna rada (ZDF Nemecko), Vysielacia rada (NRK Nórsko), Rada publika (ORF Rakúsko), Rada verejných médií (TVP Poľsko) či Zhromaždenie delegátov (SRG Švajčiarsko).

Členov jednotlivých rád zväčša **volia (vyberajú) rozličné subjekty**, ide teda o kombináciu rôznych nominantov. Môže ísť sčasti o stranícke nominácie (najmä pri voľbe / výbere v parlamente) s dôrazom na zastúpenie opozície, a to buď formou parity (Litva, Taliansko), pomerného systému (napr. Slovinsko), prípadne systému, keď každá strana nominuje jedného zástupcu (Estónsko, Rakúsko). V Poľsku vymenúva prezident dvoch členov nominovaných najväčšími opozičnými skupinami. Na výber kandidátov majú vplyv zväčša rôzne štátne inštitúcie (prezident, parlament, vláda), ďalej profesijné, záujmové, náboženské, regionálne, odborové a iné organizácie a združenia občianskej spoločnosti, a tiež samotní zamestnanci. V Slovenskej republike volí všetkých členov Rady RTVS parlament, čo je skôr zriedkavý prípad kreovania podobných orgánov; rovnako je to ešte v ČR, Fínsku (u Správnej rady) a Španielsku, v Španielsku však až 2/3 kvalifikovanou väčšinou. Vo veľkej časti prípadov má na parlamentné nominácie vplyv príslušný parlamentný výbor (výbor pre kultúru).

Jednotlivé orgány dozoru sa výrazne odlišujú aj v **počte členov** – od málopočetných rád (obe rady v Poľsku, Správna rada v Taliansku), cez stredne veľké rady v rozmedzí 9 – 15 členov (väčšina všetkých rád), až po mnohopočetné rady (Televízna rada ZDF Nemecko 60, Zhromaždenie delegátov SRG Švajčiarsko 41, u ORF Rakúsko Rada nadácie 35 a Rada publika okolo 30, Programová rada RTV Slovinsko 29, Programová rada YLE Fínsko). Kým u prvých troch to súvisí najmä so spolkovým resp. konfederatívnym usporiadaním štátu, u zvyšných ide o snahu zapojiť čo najširšiu škálu spoločnosti do rozhodovania.

Funkčné obdobie riaditeľov inštitúcií je zväčša 5 – 6 rokov, prípadne nie je definované (Fínsko, Poľsko, Spojené kráľovstvo, Švajčiarsko, Švédsko). V RAI Taliansko je maximálne 3-ročné. Rady sú volené zväčša na 4 – 6 rokov, v RAI 3 roky. V mnohých platí pravidlo časovo rozloženej voľby (pravidelne sa obmieňajúca časť orgánu). Niekde sú funkčné obdobia stanovené tak, aby sa v prípade riaditeľa a rady neprekrývali. V inštitúciách vo Fínsku a v Estónsku je funkčné obdobie dané volebným obdobím parlamentu. Niektoré krajiny obmedzujú voľbu riaditeľa a členov dozorného orgánu na najviac dve po sebe idúce funkčné obdobia (aj prípad Slovenska), mnohé však takéto obmedzenia nezakotvujú.

Rozdielnosť panuje aj pokiaľ ide o **nezlučiteľnosť funkcií**. V mnohých štátoch, vrátane Slovenska sú kritériá veľmi prísne a zahŕňajú širokú škálu funkcionárov štátnej správy a samosprávy, niekde sa obmedzuje iba konflikt záujmov (ekonomický, právny, apod.).

U **kandidátov** do riadiacich i dozorných orgánov sa zväčša **požaduje** občianstvo alebo trvalý pobyt v danom štáte, spôsobilosť na právne úkony, bezúhonnosť; ich strata rezultuje do skončenia mandátu; ďalej určité vzdelanie, riadiaca resp. odborná prax. Hoci musí existovať možnosť odvolania funkcionára, ak vedenie zlyhalo pri plnení svojich úloh alebo hrubo narušilo dôveru dozorného orgánu, je potrebné prijať záruky proti politicky motivovaným odvolaniam. Voľnejšie interpretácie a jednoduchší postup pri odvolávaní otvárajú dvere k možným neprimeraným politickým vplyvom, podkopávajú úlohu dozorného orgánu, môžu viesť k autocenzúre, pokiaľ ide o redakčný obsah, a spôsobovať nestabilitu na úrovni riadenia.

Objektívnymi dôvodmi **odvolania** môžu byť objavenie sa nezlučiteľnosti s inou funkciou, konflikt záujmov, zjavné neplnenie si povinností; ďalším dôvodom tiež opakovaná nedôvera dozorného orgánu. Ako poistka proti politickým zásahom sa zväčša na odvolanie z funkcie vyžaduje súhlas kvalifikovanej väčšiny (dokonca nezriedka až dve tretiny hlasov). Vo väčšine prípadov je odvolanie riaditeľa (podobne ako jeho voľba) v kompetencii orgánov dozoru.

Za posledných 12 rokov prechádzala veľká časť legislatívy a štatútov týkajúcich sa daných inštitúcií dynamickým vývojom. Ide o sektor, kde sa podmienky neustále menia, pribúdajú nové technológie a s nimi aj nové výzvy. Medzi ne okrem pretrvávajúcej ochrany slobody slova a médií nesporne patrí ochrana obyvateľstva pred dezinformáciami, prípadne šírením nenávistných prejavov. Úlohou médií s verejnou službou je nielen brániť sa podobným zhubným vplyvom, ale navyše prispievať k všestrannému rozvoju spoločnosti, poskytovať pravdivé, aktuálne a pestré informácie.

Použité zdroje

1. European Centre for Parliamentary Research and Documentation (ECPRD). Dostupné online v internej databáze po prihlásení:
<https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request>
Požiadavka č. 3659 Regulatory framework of public service broadcasting, 2/2018
2. Michael Wagner, Anne-Catherine Berg: LEGAL FOCUS. GOVERNANCE PRINCIPLES FOR PUBLIC SERVICE MEDIA. EBU, marec 2015. Dostupné online: <https://www.ebu.ch/publications/strategic/open/governance-principles-for-psm> [cit. 20.10.2021].
3. Michael Wagner, Jenny Weinand: LEGAL CASE STUDY. PSM MANAGEMENT & SUPERVISION. EBU, máj 2018. Dostupné online: https://www.ebu.ch/publications/strategic/members_only/case-study/legal-case-study-psm-management--supervision [cit. 20.10.2021].
4. Indicators for independence and efficient functioning of audiovisual media services regulatory bodies. A 2011 study conducted on behalf of the European Commission. Dostupné online: <https://www.indireg.eu/?p=487#next> [cit. 20.10.2021].
5. Karen Arriaza Ibarra: Management and Organization of Public Service Media Companies. August 2015. Dostupné online: https://www.researchgate.net/publication/309152717_Management_and_Organization_of_Public_Service_Media_Companies [cit. 20.10.2021].
6. European Media Policies Revisited: Valuing & Reclaiming Free and Independent Media in Contemporary Democratic Systems. MEDIADEM; marec 2013. Dostupné online: <https://cordis.europa.eu/project/id/244365/reporting> [cit. 20.10.2021].
7. European platform of regulatory authorities. Dostupné online: <https://www.epra.org/articles/media-legislation> [cit. 20.10.2021].
8. dokumenty, materiály a webové sídla organizácií a inštitúcií uvedené hypertextovým odkazom v texte